

Kwaliteitskaart doublure en versnellen

Wettelijk kader

De wet op het Primair onderwijs schrijft voor dat leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doormaken. Wij stemmen daarom ons onderwijs zoveel mogelijk af op de voortgang van de ontwikkeling van het kind.

Een kind volgt gemiddeld 8 jaar onderwijs op de basisschool. In deze periode wordt de ontwikkeling van de leerlingen goed gevolgd. De meeste leerlingen zullen het aangeboden onderwijs in 8 jaar doorlopen. Voor sommige leerlingen is extra leertijd nodig of moet speciale ondersteuning worden ingezet. Soms is het doubleren van een leerjaar dan zinvol. Doublure is in principe minder nodig wanneer er een goede afstemming bestaat in de onderwijsbehoefte van de leerling.

Andere leerlingen hebben minder dan 8 jaar nodig om zich de lesstof van de basisschool eigen te maken. Bij deze leerlingen kan versnellen nodig zijn om een ononderbroken ontwikkelingsproces te kunnen doormaken.

Visie Distelvlinder op doubleren en versnellen

Uit diverse wetenschappelijke studies is gebleken dat doubleren op langere termijn geen rendement oplevert. Vaak heeft het wel een tijdelijk positief effect, omdat een leerling kortdurend een hogere mate van welbevinden ervaart doordat de leerling de lesstof door de herhaling beter tot goed aan kan. Omdat doublures uiteindelijk geen leerwinst opleveren, streven wij ernaar deze interventie zo min mogelijk in de zetten.

Hoewel we er in principe vanuit gaan dat een leerling in 8 jaar de basisschool doorloopt, kan er soms besloten worden een leerling te laten versnellen en hiermee de tijd op de basisschool te verkorten. Uit diverse wetenschappelijke studies is gebleken dat versnellen zelden een negatief effect heeft op de verdere ontwikkeling van een kind en heel vaak juist een positief effect. Wanneer versnellen nodig is voor een leerling om zo een ononderbroken ontwikkelingsproces mogelijk te maken, zetten wij deze interventie in.

De ontwikkeling van kleuters

Een kind ontwikkelt zich voortdurend, soms geleidelijk en soms met sprongen. Het jonge kind ontwikkelt zich al experimenterend, verkennend en spelend. In groep 1/2 zorgt de leerkracht voor een passend en gevarieerd aanbod aan activiteiten. Het is de taak van de leerkracht om in te spelen op de verschillen tussen leerlingen en om hun ontwikkeling verder te stimuleren. De leerkracht monitort de ontwikkeling in een volgsysteem. We volgen de vorderingen van het kind op de volgende lijnen:

- Basale ontwikkeling: Emotioneel welbevinden, emotionele ontwikkeling en relatie met kinderen
- Lezen: Ontluikende geletterdheid en lezen
- Motoriek: Kleine of fijne motoriek
- Rekenen: Tellen en ordenen
- Speel en leergedrag: Spel ontwikkeling en taakgericht gedrag
- Spraak en taalontwikkeling: Taalinhoud (woordenschat, semantiek en taalbegrip)
- Wereldverkenning: Ruimtelijke oriëntatie
- Zintuiglijke ontwikkeling: auditieve waarneming en visuele waarneming.

Doorstroom van groep 2 naar groep 3

- Kinderen die tussen 1 augustus en 1 oktober geboren zijn hebben soms net een iets-minder-lange kleutertijd op de Distelvlinder. Dit is doorgaans geen probleem voor een reguliere doorstroming van groep 2 naar groep 3 waarbij het helpt dat de Distelvlinder de kinderen veel meer onderwijstijd per schooljaar geeft dan het wettelijk bepaald minimum ((ruim 60 uur meer).
- Kinderen die geboren zijn tussen 1 oktober en 1 januari (herfstleerlingen) hebben relatief gezien een korte kleuterperiode. Voor de meeste kinderen is deze periode toereikend, een enkeling heeft behoefte aan extra kleutertijd. De overgang van een leerling heeft niet alleen te maken met leeftijd, maar vooral met de ontwikkeling die een leerling doormaakt. Kinderen ontwikkelen zich met hun hoofd (cognitief), hart (welbevinden, voelen, eigen maken) en handen (handelend bezig zijn). Daarom kijken we naar zaken als werkhouding, sociaal-emotionele ontwikkeling, leergierigheid, concentratie en cognitieve ontwikkeling. We volgen dit d.m.v. observaties en activiteiten in de groep. Belangrijk is dat kinderen voldoende leertijd en ontwikkeltijd krijgen om een stevige basis te verkrijgen voor de rest van hun basisschooltijd.

De kinderen die tussen 1 oktober en 1 januari geboren zijn worden nauwlettend gevolgd om tot een verantwoorde beslissing voor de doorstroom te komen. Op onze school stromen groep 2 leerlingen, die vóór 1 januari geboren zijn, in principe door naar groep 3, tenzij er sprake is van een ontwikkelingsachterstand. Wanneer dit aan de orde is wordt dat tijdig met ouders gecommuniceerd en kan gekozen worden voor een verlenging van de kleuterperiode.

- De kinderen die tussen 1 januari en 1 augustus geboren zijn zitten doorgaans wat langer dan twee jaar in de kleutergroep. Voor de kinderen kan dit heel prettig zijn; ze hebben alle tijd om zich volledig te ontplooiën voor groep 3. Soms zijn kinderen echter op alle gebieden verder dan hun leeftijdsgenoten. Vaak blijkt dit al in groep 1. We werken ook dan met het handelingsprotocol hoogbegaafdheid (DHH) wat we gebruiken om in kaart te brengen welke ontwikkelingsbehoeften de leerling heeft. We proberen in eerste instantie te verdiepen en verrijken. De verdieping/verrijking kan plaatsvinden binnen de groep en in de peergroep (aero groep). Als verdiepen/verrijken onvoldoende is kan de leerkracht in overleg met de ouders beslissen dat een leerling eerder

met groep 2 mee gaat draaien om hem/haar de ontwikkelingskansen te geven waar het kind aan toe is.

Of het kind vervolgens door zal gaan naar groep 3 hangt af van de volgende aspecten:

- De werkhouding van het kind moet op het niveau van groep 2 zijn; een kind moet langere tijd achter elkaar door kunnen blijven werken en intrinsiek gemotiveerd zijn om te werken.
- De sociale ontwikkeling van het kind; speelt het met kinderen van groep 2, voelt het zich thuis bij deze leeftijdsgroep en heeft de leerling aansluiting in de groep.
- De spelontwikkeling; is er sprake van gevorderd rollenspel, zoekt het kind ook naar extra uitdagingen in het spel, kiest het ook voor moeilijke activiteiten.
- De taalontwikkeling; spreekt de leerling in goed opgebouwde zinnen, heeft het een rijke woordenschat, beheerst het kind de leesvoorwaarden.
- Het kind moet emotioneel stabiel zijn en zelfvertrouwen hebben.
- Motorische ontwikkeling: De fijne motoriek moet voldoende ontwikkeld zijn om het schrijfproces op te kunnen pakken.
- Rekenontwikkeling; Het kind moet goed kunnen tellen, meten, wegen en logisch kunnen denken.
- Het kind moet snel van begrip zijn, een goede concentratie hebben, een brede belangstelling hebben en goed gemotiveerd zijn om naar groep 3 te gaan.

Over het algemeen geldt dat kinderen bij wie overwogen wordt om vroegtijdig naar groep 3 te gaan een duidelijke voorsprong moeten hebben op leeftijdsgenoten, alles goed mee kunnen doen met groep 2 en liefst nog iets beter presteren, gedurende langere tijd. Dit omdat er bij veel kinderen in de kleuterleeftijd sprake is van ontwikkelingsvoorsprongen die later weer ingelopen kunnen worden door anderen. Er blijft sprake van uitzonderingen, omdat in groep 2 veel aandacht geschonken wordt aan de brede ontwikkeling van de kinderen en in groep 3 meer aandacht is voor het cognitieve aspect. Dit is iets waar kinderen wel aan toe moeten zijn.

Doubleren in groep 3 t/m 8

Omdat doubleren bewezen geen effectieve interventie is, willen wij deze zo min mogelijk inzetten. Toch kunnen er zich situaties voordoen, waarbij toch besloten wordt dat een leerling opnieuw in hetzelfde leerjaar start als het jaar ervoor. Bijvoorbeeld wanneer een leerling door ziekte en/of verzuim onvoldoende van het lesstofaanbod heeft kunnen profiteren. Soms heeft een leerling een leerachterstand op alle vakken van meer dan 10 maanden (DLE) en heeft het sociaal-emotioneel een achterstand ten opzichte van de groep, dan kan doubleren wel zinvol zijn. Ook kan door anders taligheid of een verkeerde plaatsing na zijninstromen er geen goede aansluiting van het aanbod in de groep op het niveau van de leerling zijn. Dan kan een doublure overwogen worden.

Wanneer een leerkracht signaleert dat een doublure zinvol zou kunnen zijn (bijv. na de Cito-toetsen januari of na langdurig verzuim of ziekte van de leerling), bespreekt de leerkracht dit eerst met de intern begeleider. Wanneer de leerkracht en de intern begeleider een doublure overwegen, wordt dit zo snel mogelijk met ouders besproken. In samenspraak kan er tot een doublure besloten worden. Wanneer ouders en school een verschillende mening hebben, maakt school uiteindelijk de beslissing.

Afspraken

- Er is gedurende een langere periode gewerkt binnen het zeer intensief arrangement om de ontwikkeling te stimuleren.
- Er moet een reële kans tot verbetering en vooruitgang zijn. De leerling moet wel voldoende leerbaar geacht worden. Anders heeft doubleren geen zin.
- Wanneer de eventuele doublure een leerling van groep 3 betreft, wordt er grondig onderzocht hoe groot de achterstand is. De voorkeur gaat in principe uit naar doorstromen naar groep 4 met een aanpassing in het programma. Dit geeft meestal een jaar uitstel van doubleren. Het herhalen van de beginfase binnen het aanvankelijk lezen is vaak minder noodzakelijk voor de leerling, terwijl het eigen maken van het technisch lezen gebaat is met een langere oefentijd.
- In principe doubleren leerlingen niet. Indien er redenen zijn om wel te doubleren dan bij voorkeur alleen t/m het vierde leerjaar.
- Een stap naar het voortgezet onderwijs kan na groep 7 gemaakt worden voor een leerling die al eens is blijven zitten, er aan "toe" is om naar het VO te gaan en wie in groep 8, naar verwachting, te weinig vooruitgang zal boeken. Dit gebeurt bij uitzondering.
- Wanneer er (na doubleren) geen vooruitgang wordt geconstateerd is er een mogelijkheid om een eigen leerlijn op te stellen met behulp van een ontwikkelingsperspectief. De leerkracht stelt het ontwikkelingsperspectief op (onder begeleiding van IB). Als een leerling stagneert in zijn ontwikkeling en zijn welbevinden gaat achteruit, dan kan een verwijzing naar het speciaal onderwijs volgen.
- Het opzetten van een eigen leerlijn kan vanaf groep 5, na gedegen onderzoek. We streven ernaar dat een leerling met een eigen leerlijn de school verlaat met midden of eind groep 6 als minimaal eindniveau.

Stappenplan doubleren

In geval van doubleren volgen we de onderstaande procedure:

1. De leerling wordt aangemeld voor de leerlingbespreking. Uiterlijk februari, na de Citotoetsen.
2. De ouders worden in een gesprek met de leerkracht van het traject en de vervolgacties op de hoogte gebracht en meegenomen. Dit gebeurt uiterlijk 3 maanden voor het eind van het schooljaar ((februari)-maart).
3. De leerkracht overlegt met de IB, voordat de definitieve beslissing tot doublure wordt genomen. Doubleren mag alleen, wanneer er een reële kans tot verbetering en vooruitgang in de leerprestaties verwacht kan worden. In andere gevallen is een uitgebreid onderzoek naar de capaciteiten van de leerling nodig. Indien de mogelijkheden van de leerling beperkt zijn, moet er met de ouders besproken worden dat er (zeer)intensieve ondersteuning moet komen, dat er gewerkt gaat worden aan de hand van een ontwikkelingsperspectief en/of dat de leerling in aanmerking komt voor speciaal (basis)onderwijs.
4. Het eindgesprek van doublure vindt minimaal 1 maand voor het eind van het schooljaar plaats, hierbij zijn aanwezig, ouders, leerkracht, toekomstige leerkracht en IB-er.

Versnellen groep 3 t/m 8

Het verkorten van de leertijd op de basisschool voor leerlingen die beduidend sneller zich de lesstof eigen maken dan andere leerlingen heeft bewezen juist een positief effect op de verdere ontwikkeling van een kind. Daarom laten wij kinderen versnellen op het moment dat van alle van de onderstaande criteria sprake is:

- De leerling heeft onvoldoende uitdaging binnen de groep ondanks het extra aanbod in de groep en in de plusklas.
- De leerling loopt minimaal 10 maanden (DLE) voor op alle vakken.
- De leerling wordt door getoetst op de vakken begrijpend lezen en rekenen. De leerling haalt op deze toetsen ook een I score.
- De leerling heeft onvoldoende aansluiting bij de leerlingen in de eigen groep en heeft wel aansluiting bij leerlingen uit een hogere groep.

De beslissing tot versnellen is altijd een beslissing van ouders en school samen. Ook de mening en wens van de leerling wordt hierin meegenomen. We spreken van versnellen en niet van een groep overslaan, omdat het moment van versnellen op ieder moment in het schooljaar kan zijn en er geen lesstof wordt overgeslagen maar uit wordt gegaan van het bieden van een ononderbroken ontwikkelingsproces.